

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Territori i economia als monestirs del comtat d'Urgell (800-1100)

Climent Miró i Tuset

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

ANNEX I.
REGESTOS I TRANSCRIPCIONS
DE DOCUMENTS

Aquest annex consta de dues parts,
una corresponent als **regestos de la documentació de Santa Maria de Meià**
i l'altra a **transcripcions de documents d'època moderna.**

ELS REGESTOS DOCUMENTALS DE SANTA MARIA DE MEIÀ

En aquesta part hi hem inclòs els regestos dels documents referents al monestir de Santa Maria de Meià localitzats a la Biblioteca Nacional de Catalunya i els descrits al llibre de Juan Gaspar Roig i Jalpí, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña* (Roig 1668). Els regestos apareixen ordenats cronològicament (35 documents) en un període comprès entre els anys 1001 i 1110. La seva referència al text de la tesi és (Meià, doc. x, annex 1).

Hem realitzat aquest annex amb la voluntat de facilitar la identificació dels documents en pergamí i els regestos de Roig, atès que molts concorden, i també donar-ne una visió ordenada cronològicament.

No ha estat el nostre objectiu realitzar un treball paleogràfic dels documents en pergamí, tot i que hi hem afegit a la seva enumeració dates del seu estat, atès que en molts casos la lectura és molt difícil i impossible. Tampoc hem transcrit els textos, tot i que en el text de la tesi, en alguns casos, hi hem integrat petits fragments. En pràcticament tots els pergamins hem respectat els regestos facilitats per la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Document 1

1001 juny 11

Ermengol I, comte d'Urgell, i la seva esposa Tedberga, venen un alou al terme de Vallfarines amb el seu castell i tots els seus senyorijs per dos-cents sous.

[O]. BNC, perg. 42, Reg. 9108. Molt deteriorat. Tinta força esvaïda.

Document 2

1023 gener 26

Guillem Sènior amb la seva esposa Toda a la qual diuen Garsenda, i Company, edifiquen l'església de Sant Esteve i la doten amb una terra i una vinya i amb tots els delmes que tenen a Urgell i el terme de Vallfarines.

[O]. BNC, perg. 42, Reg. 9106. Forats i taques.

Document 3

1040 maig 27

Company i la seva esposa Guilla donen al monestir de Santa Maria de Meià el delme que tenen en la coma de Torres, Peralba, Figuerola i coll d'Orenga.

[O]. BNC, perg. 267, Reg. 9089. Tinta esvaïda.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 82, ex O. Regest.

Document 4

1049 novembre 3

Roland fill de company, dona un alou al monestir de Santa Maria de Meià situat al Camp d'Urgell sota del castell de Sant Esteve.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàgs. 82-83, ex O. Regest.

Document 5

1059 gener 27

Garsenda fa donació d'un alou al monestir de Santa Maria de Meià i també d'unes vinyes situades a la Clua.

[O]. BNC, perg. 42, Reg. 9107. Tinta molt esvaïda i esborrada a la part dreta.

Referència: BNC, Santa Maria de Meià

Document 6

1063 juny 25

Enard, la seva esposa Maria, i Bremon, donen a Santa Maria de Meià i a Sant Miquel de Fontllonga tots els delmes que perceben a Fontllonga, meitat per meitat.

[O]. BNC, perg. 20, Reg. 9102.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 83, ex O. Regest.

Document 7

1063 novembre 20

Ermengol, i la seva muller, Guilla, donen al monestir de Santa Maria de Meià el mas de Maorris, situat al comtat d'Urgell, al terme d'Orenga i apendici de Sant Egidi d'Orenga, amb els delmes i les primícies, i els termes íntegres.

[O]. BNC, perg. 197, Reg. 9090. Petits forats i tinta molt esvaïda.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de meya, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 82, ex O. Regest.

Document 8

1063 desembre 18

Ricard Oliba, la seva esposa Oria i el seu fill Ramon, donen a Santa Maria de Meià el delme i l'alou que tenen en el terme del castell de Fontllonga (Noguera).

[O]. BNC, perg. 267, Reg. 9087. Tinta molt esvaïda i petits forats.

Document 9

1064 gener 26

Adalaroda, vídua de Guadamir, dona al monestir de Santa Maria de Meià una vinya al comtat d'Urgell, al castell de Castelló, al lloc anomenat les vinyes.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de meya, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 83, ex O. Regest.

Document 10

1064 abril 14

Ramon Guadamir ven a Santa Maria de Meià una vinya al comtat d'Urgell.

[O]. BNC, perg. 197, Reg. 9093. Forats, taques i tinta esvaïda a la part inferior.

Document 12

1068 abril 6

Testament d'Eldomar, prevere, que deixa una part de les seves terres, alou, meitat de la vinya d'Argentera i un molí a Argentera, al monestir de Santa Maria de Meià.

[O]. BNC, perg. 182, Reg. 9092. Forats i taques.

Document 13

1069 novembre 19

Guillem Pere dona un alou al monestir de Santa Maria de Meià compost per cinc peces de terra separades, al comtat d'Urgell, prop del castell d'Alòs, i també dues vinyes, un mas, drets al molí de la comtessa, una peça de terra a Foradada, una altra al pla de Sant Pere de Corts, una a l'església d'Alòs, una vinya a la vall de «Murello», una prop del Segre i un hort a la torre d'Alòs.

[O]. BNC, perg. 22, Reg. 9103. Tinta molt esvaïda a la part inferior del primer text.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 86, ex O. Regest.

Document 14

1069 novembre 21

Ermeniscle dona al monestir de Santa Maria de Meià, fundat al terme del castell de Meià, una vinya al terme del castell d'Alòs.

[O]. BNC, perg. 22, Reg. 9103(B). Tinta esvaïda a la part dreta.

Document 15

1070 abril 9

Andreu, prevere, fill de Fortuny, dona al monestir de Santa Maria de Meià una terra al comtat de Barcelona, prop del castell de Casserres, a la quadra de «Vicerra», al lloc de «Cominals».

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàgs. 85-86, ex O. Regest.

Document 16

1072 juliol 20

Vives Ricolf dona a Santa Maria de Meià un alou situat al comtat d'Urgell, al terme del castell de Meià.

[O]. BNC, perg. 25, Reg. 9097. Taques amb tinta esvaïda.

Document 17

1073 abril 2

Altemir, d'acord amb la seva esposa Ermessenda, dona a Santa Maria de Meià un alou situat al lloc dit les Fontanelles, al comtat d'Urgell.

[O]. BNC, perg. 25, Reg. 9098. Taques i tinta molt esvaïda.

Document 18

1073 maig 19

Guilabert Recesvind permuta a Santa Maria de Meià una terra seva que es troba al comtat d'Urgell, al castell de Meià, al lloc anomenat «Villa Uxoles», a canvi de dues peces de terra situades una, al terme del dit castell, a l'indret conegut com a Ciutadella i l'altra al terme del castell d'Alòs.

[O]. BNC, perg. 22, Reg. 9099.

Document 19

1076 febrer 6

Esteve Renard dona al monestir de Santa Maria de Meià el seu alou, un llinar i una vinya situats al comtat d'Urgell, al castell de Castelló.

[O]. BNC, perg. 25, reg. 9100. Taques i tinta esvaïda.

Document 20

1077 juny 25

Garsenda dona al monestir de Santa Maria del Castell de Meià un castell situat al comtat d'Urgell, a la Baronia de Rialb, anomenat Arquera, a la vall o terme de Montmagastre i Taravau, tres marrans cada any per als 85 monjos del monestir, i els censos dels homes d'aquest castell. També dona l'església de Santa Maria de Palau i els seus alocs, que era monestir, que romandrà unida a Santa Maria de Meià, les vinyes que posseeix en «tots» els llocs, els molins fariners amb tots els seus estris i el molí de Velia o Velida amb tots els seus drets i pertinences.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàgs. 84-85, ex O. Regest.

Document 21

1078 abril 14

Arnau Elmemir i la seva esposa Guilla amb els seus fills i filles, fan donació a Santa Maria de Meià de la meitat dels molins que tenen al comtat de Barcelona, al lloc del castell de Casserres (Ribagorça).

[O]. BNC, perg. 25, Reg. 9095. Tinta molt esvaïda.

Document 22

1079 octubre 3

Altimir dona a Santa Maria de Meià una peça de terra situada al terme de Meià, al lloc dit «Villa Uxoles».

[O]. BNC, perg. 21, Reg. 9088. Tinta molt esvaïda, taques i forats. Lectura molt difícil.

Document 23

1080 gener 16

Ermengol dona al monestir de Santa Maria del Castell de Meià, a la seva església i a l'Orde de Sant Benet, uns alocs situats als termes de Cubells, Castelló, i al lloc de Paneres.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 24

1080 octubre 24

Testament de Garsenda, entre els seus marmessors, deixa a Elisarda, abadessa del monestir de Sant Pere del Bac alguns molins, una coromina situada al camp que és un colomer i unes vinyes a la Clua.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 25

1081 març 25

Gem dona una vinya al monestir de Santa Maria de Meià situada al terme de Meià.

[O]. BNC, perg. 21, Reg. 9088(B). Tinta molt esvaïda, taques i forats. Lectura molt difícil.

Document 26

1082 abril 17

Eusinadeld i la seva muller donen al monestir de Santa Maria de Meià una vinya situada al riu de Meià.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 27

1083 maig 1

Ramon Goart deixa en el seu testament tots els seus alocs al monestir de Santa Maria de Meià.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 28

1083 maig 24

Guillem Orumar dona al monestir de Santa Maria de Meià un mas a l'indret de la Salada amb tots els seus drets.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 88, ex O. Regest.

Document 29

1091 gener 8

Guitard de Meià i Guilla, la seva muller, donen al monestir de Santa Maria de Meià de la resta d'esglésies que estaven al seu honor.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 88, ex O. Regest.

Document 30

1092 agost 22

Ramon Miró i la seva muller, Gerberga, ofereixen el seu fill Ramon al monestir de Nostra Senyora de Meià per a que el serveixi. El donen al prior i als monjos per a que en cap moment deixi de servir el monestir i guardi la regla de Sant Benet.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 88, ex O. Regest.

Document 31

1093 febrer 25

Guillem Company dona el monestir i casa de Santa Maria de Meià, fundat al comtat d'Urgell, un alou al terme d'Orenga, Montroig, Perauba, Figuerola, i també una coromina.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 88-89, ex O. Regest.

Document 32

1094 setembre 22

Testament de Guitard Guillem. Deixa a Santa Maria de Meià, una quadra, anomenada Figuerola, amb els seus termes i pertinences, els molins superior del riu Blanc (Rialb), anomenats vulgarment Fenosa, així com moltes esglésies i diversos llegats.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 33

1095 gener 31

Ermengol, ardiaca de Barcelona, fill de Guitard, senyor de Meià, dona al monestir de Santa Maria de Meià totes les seves esglésies, amb tots els seus drets i pertinences, així com tota la jurisdicció.

[O]. Original perdut.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàg. 89, ex O. Regest.

Document 34

1096 setembre 10

Bela dona al monestir de Meià els seus alous, cases, terres, vinyes, llinars i horts que té sota el Coll d'Orenga i al Montsec fins a Gavarra.

[O]. BNC, perg. 20, Reg. 9105. Tinta esvaïda.

Document 35

1110 juliol 12

Ermengol, ardiaca de la seu de Barcelona, volent anar al Sant Sepulcre, disposa tots els seus béns a favor del monestir de Santa Maria de Meià, al qual deixa els castells de Montroig i Peralba, l'església de Sant Miquel de Balaguer, amb les cases que allí li havia donat el seu senyor el bisbe Berenguer Bernat de Barcelona i la quadra de Figuerola amb tots els seus termes i pertinences tal com el seu pare l'havia atorgada al mateix cenobi. Deixa semblantment a la canònica de Barcelona la talaia («almúnia») que el rei Alfons (I) d'Aragó li havia donat al terme de la ciutat de Balaguer, amb totes les seves pertinences, i les cases que li havia concedit el comte Pere [Ansúrez] a tocar de l'església de Sant Nicolau. El cenobi de Santa Maria de Meià, al qual llega encara totes les esglésies dels seus dominis, amb tots els béns susdits els tindrà el seu nebot Bernat Amat al qual en confia la cura i l'administració. Després de la seva mort serà tot del monestir de Santa Maria de Ripoll, sense que ningú de la seva parentela hi retingui cap dret ni propietat, amb exclusió també del sacerdot Ramon Ponç. El solar de la Clua i un molí que havia estat de Galí Duran són assignats a l'església de Sant Nicolau de Castelló.

[O]. ACU, pergami original, Fons general, núm. 818; A. ACU, còpia del segle XIII, LDEU, I, f. 236r. C. Probable còpia desapareguda al monestir de Meià.

a. ROIG, *Tratado de las excelencias, y antigüedades del Priorato de Santa Maria de Meyà, en el Principado de Cathaluña*, pàgs. 90-91, ex C. Regest (la data és 1-6-1104); b. Baraut 1988-1989, doc. 1261, ex O i B.

TRANSCRIPCIONS DE DOCUMENTS D'ÈPOCA MODERNA

Tot i treballar bàsicament amb documentació publicada i editada per diferents autors, hem volgut transcriure parcialment una sèrie de documents, en concret uns capbreus dels segles XVI, XVII i XVIII. Com hem indicat a la introducció, hem utilitzat documentació d'època moderna (rodalies o limitacions de termes) per a la identificació de topònims dels documents medievals. Per aquest motiu, hem transcrit aquestes parts dels capbreus de Cornellana, Fórnsols, Tost, Arsèguel i Pallerols.

Caldria destacar el capbreu d'Arsèguel, la consulta del qual ha estat el motiu per a la seva digitalització. Les gestions dutes a terme amb l'alcalde d'aquesta població per al seu préstec van servir perquè l'Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell el pogués digitalitzar abans del seu retorn. La digitalització d'aquest document ha permès l'existència d'una còpia d'alta qualitat que pot ésser consultada per altres investigadors a les dependències de l'esmentat arxiu.

Un altre document que hem transcrit, aquest íntegrament, és un inventari dels llibres i de l'arxiu de Sant Sadurní de Tavèrnoles, que va editar Pere Pujol a principi de segle XX. Tot i no tractar-se d'un document inèdit, l'hem volgut indicar, atès que no és prou conegut pels historiadors. Es tracta d'un inventari extret de l'arxiu de la catedral d'Urgell, de l'any 1547, un document molt interessant perquè ens descriu com era l'arxiu d'aquesta abadia, tota una fotografia instantània, en el darrer segle de la seva existència. Per a aquesta transcripció hem respectat totalment el text de Pere Pujol.

Un darrer document que hem transcrit, del tot inèdit, és una llista, tot un inventari, de l'arxiu de la col·legiata de Santa Maria de Castellbò, de principi del segle XVIII, consistent en l'enumeració d'un seguit de documents, la major part pergamins, corresponents al monestir de Santa Cecília d'Elins, el priorat que el va succeir i finalment a l'esmentada col·legiata. En aquest text s'hi enumeren els diferents documents amb indicacions de les diferents còpies que hi havia, moltes de les quals s'han conservat.

Aquest inventari és molt interessant perquè, a part de mostrar-nos com estava integrat part de l'arxiu de la col·legiata, indica com era el de pergamins a principi del segle XVIII, força anys abans de la seva disgregació durant el segle XX. Un altre punt d'interès és que es tracta d'una altra font a tenir en compte per estudiar el monestir de Santa Cecília i la col·legiata de Santa Maria de Castellbò.

La transcripció d'aquest text conté un aparell crític consistent en notes a peu de pàgina amb la relació del document de l'inventari amb pergamins de Santa Cecília d'Elins editats per Benigne Marquès. Quan la data del document transcrit per Marquès no

concorda amb la de l'inventari s'assenyala també a la nota de peu pàgina. Sempre que ha estat possible, quan el text indica l'existència de còpies o «trasumptos» també mostrem les seves referències a l'aparell crític de la transcripció.

Els textos transcrits són tots en llengua catalana amb algunes oracions, algunes de caràcter introductori, en llatí. Hem respectat els textos originals, tot i que hi hem inclòs un sistema d'accentuació d'acord amb les normes ortogràfiques actuals. Per a una bona comprensió lectora, també hem indicat alguns pronoms, com és el cas de *sen* per *se'n*, o *sestén* per *s'estén*. Els pronoms febles també han estat indicats, com ha estat el cas de *portarla* per *portar-la*. En canvi, en alguns casos, hem volgut mostrar en el text construccions arcaiques com *den*, en comptes de *d'en*. També hem respectat els articles no apostrofats abans d'un mot que comença per vocal.

Transcripció I

1547

Inventari del monestir de Sant Sadurní de Tavèrnoles

En lo altar de S. Benet:

1. Un responser santoral y antiphones.
2. Un altre semblant.
3. Item un saltiri pergami.
4. Item un evangelister.
5. Item un libre de collectes.
6. Item un martielatge.
7. Item dos missals.
8. Item un ordinari.
9. Item set libres ensemps ab la biblia.

Item en lo arxiu les scriptures següents trobat en casa de fra Jaume Coll.

10. Item un sac de cartes de Vellanega ab un proces y altres actes en paper.
11. Item un sac de salvaguardes y altres cartes de jurisdiccions.
12. Item altre sac del priorat de sant Llorens de Morull.
13. Item un sach de sant Cerni de Tavernoles.
14. Item un sach de Cerdanya y de la Vedella algunes cartes XXXIII y altres actes en paper.
15. Item un sach en que son sinch cartes de Alas, setze cartes del Coll de Nargo, set cartes del Castell de Serinyana, set cartes de Sant Saldoni de Celles y altres actes en paper, nou cartes de Balaguer, lo capbreu y altres actes en paper.
16. Item altre sach en que son una carta del pla de Valls, vuyt cartes y una plica de albarans de Canillo y de tota Andorra. Item tres cartes mes. Item tres cartes mes de Tolze.
17. Item set cartes de Argolell y un proces y altres cartes de paper.
18. Item altre carta de Archavell.
19. Item altre sach XX. vuit cartes de Ciutat. Item altres XV cartes de Ciutat. Item deu cartes del General y de Sant Esteve de Ciutat ab altres cartes en paper.
20. Item un capbreu y altres cartes de Casserres y de la Vedella super jurisdiccione.
21. Item dos plecs de paper.
22. Item un libre de dotalies.
23. Item tres cartes de fundacions en pergami.
24. Item quatre manuals.
25. Item trenta nou processos ab altres pliques de papers y set processos y scedules de diversos.

[O]. No localitzat.

a. PUJOL, Pere, 1918-1919. «Bibliografia treta d'alguns inventaris de l'arxiu de la catedral d'Urgell», *Butlletí de la Biblioteca de Catalunya*, 5: 215-220, ex. O; b. PUJOL, Pere, 1984. «Bibliografia treta d'alguns inventaris de l'arxiu de la catedral d'Urgell», *Obra Completa*, Andorra la Vella: Editorial Andorra: 163-169 (Aquest en concret 168-169); ex b.

Transcripció 2

1597 i 1676

Capbreus de Fórnols i de Cornellana

Fórnols 1597

Interrogati lo terme de Fórnols fins ahont va y se estén.

Et dixerunt que tot lo terme de Fórnols és lo mateix que té la terra de la Vansa.

Interrogati la ballia com se defineix ab la de la Vança Josana

Et dixerunt que la ballia de Fórnols parteix ab la ballia de la Vansa Josana a coll Sobirà y de aquí devalla a la font de la Erola y de aquí devalla al riu fins a un forn de cals y a la roca Grossa y al roure de la Corona y a la font de la Passarella y de aquí puia al cap del tossal de castell amprés y de aquí devalla al torrent de la Questió e de aquí puia torrent amunt fins al tossal de la Guardiola y devalla de qui en fora a riu de Bona y de aquí a la roca Grossa del soc del tros den Pubill y de aquí tot aigua munt fins aigües juntes y de aigües juntes a la roca Roja y de aquí tota serra amunt aigua vessant a mig prat Llonc, front y han costol (sic), y de aquí a font Llobetina y de aquí al tossal del Puy y de aquí a la font del Coll y de aquí a la font de les Carnidas, comellar avall dret a l'aigua y tot aigua munt fins al comellar de la font del Arb y de aquí puia al coll del Bus y de aquí torna a coll Sobirà. [...]

Cornellana 1676

Et dixerunt que comensa lo terme de Cornellana a la capella de Santa Eulària, depart deçà, y tire tota ribera amunt y metse en lo comellar dret y munta dret al tossalet de Vinyola, tot serrat amunt a la creu de les Carboneres, y serrat amunt a la creu del Grau y metse, camí caminant, a la font de Masell y de aquí enfora, dret al cap de la roca del Àliga, y après vassen dret a pou de Rodell y de aquí enllà al coll de Mollar y de aquí enfora a una creu, que y ha al cap del Jou, y après al tossal del puig Galliner y de aquí se'n baixa, aigua vessant, a coll de Rot, y de coll de Rot, aigua vessant, dret al cap del tossal de Cadinell y de aquí se'n baixa al bosch clar, y a una terma o fita que y ha al sòl del prat Subirà, y de aquí se'n baixa al pedró del senyal ahont y ha un molló de pedra y de aquí passa a la solana de Cadí y puge a la roca Foradada y de aquí dret a la font de la Osa y al mes alt de Cadí y vassen serra serrada al tossal mes alt de Pradell y après se'n davalla al esmorriador dels bous, aigua vessant, y de aquí se'n baixa dret a la gota (sic) de Cadell, aigua vessant, y fiques al camí Saliner de Cardona y dret al coll de Vacanera y, aigua vessant, al prat Lloch, que y ha un cossol al sòl del dit prat, y de aquí a la font Llobetina y de aquí al tossal del Puy y de aquí devalle a la font del Coll y fiques comellar avall a la font de la Carnida y dret, comellar avall, y fiques a la aigua, y aigua amunt acabe a Santa Eulària. [...]

Fórnols 1676

Interrogati lo terme de Fórnols fins a hont va y se estan.

Et dixerunt que tot lo terme de Fórnols és lo mateix que té la terra de la Vansa y són iguals.

Interrogati la ballia, com se divideix ab la de la Vansa Josana et dixerunt que la ballia de Fórnols partex ab la ballia de la Vansa Josana a coll Subirà y de aquí devalla a la font de la Erola y de aquí devalla al riu fins a un forn de calcs y a la roca Grossa y a roure y a la font de la Passarella y de aquí puja al cap del tossal del castell amprés y de aquí devalla al torrent de la Questió e de qui puja, torrent amunt, fins a tossal de la Guardiola y devalla de aquí en fora a riu de Bona y de aquí a la roca grossa, al sòl de tros del Pubill, y de aquí tot, aigua amunt, fins aigües juntes y de aigües juntes a la roca Roja y de aquí tota serra amunt, aigua vessant, a mig prat Lloch, hont y ha un cussol, y de aquí a font Llobetina y de aquí al tossal del Puy y de aquí a la font del Coll y de aquí a la font de Lascarnida, comellar avall drete la aigua, y tot aigua amunt, fins al comellar de la font del Ars y de aquí puja al coll del Buch y de aquí torna al coll Subirà. [...]

[O]. ACU, Capbreu de Fórnols i de Cornellana, UI1006, signatura antiga 403.

Transcripció 3

1605

Capbreu de Tost

Interrogati lo terme de dita vall fins a hon va y s'estén y quina rogalia te y ab qui confronte.

Et dixerunt que comensa al pont de la Torre y va fer un carreró anllà, ix a la síquia sobre lo monestir de Sant Andreu de Tres Pons, y de aquí salta al riu que de la Vansa, y tot riu amunt, fins al congost de Spulga, y puia fins a la roca dels Cossos y tot pla va fins a la Teixonera y de aquí a la collada dels Farregons y dret a la collada de Colldernat, a la era den Porta, aygua vessant y serradet amunt dret al cap del tossalet de la Menera, aygua vessant, y tot serrat amunt, aygua vessant, dret al cortal de Serenya y torna a roca Revés, y aprés, aygua vessant serra amunt, dret al Bavorell, en vista de la Vança, y dret a les agudes de Monsec, també aygua vessant, y baixa, aygua vessant, dret a la collada de Collserranyes, y puia, serra amunt, aygua vessant, al roger, y de aquí al coll de Creus, també aygua vessant, y puia fins al tossalet que ix en vista del cortal de Casenoves de les ebagues, y torna tota serra al tossalet que ix a vista del cortal den Ramoneda la Cerqueda, tota aygua vessant, y baixa de dit cortal serra avall, així be, aygua vessant, fins a puig de Mal y roca avall fins a la creu de la Midrena y serra avall de puig Agut, aygua vessant totora, fins al cap del Argelaguer de puig Agut y baixa al selit, dret al torrent, y pren lo serrat de casa de Torda fins al cap del tossal del puig Llobet y serrat avall de puig Llobet fins al dret del fener de la salanca, serrat amunt, per lo extrem de las deveses, al coll del Home Mort y pren tot serrat avall, pel mix del ubacs avall¹, fins al terme del Pla y trenca al tossalet del mig del bosch de Pedres Altres y devalla per la solana avall y passa lo torrent dels ubachs y ix per amunt al tossal de la Cabaneta, que ja y a bones creus, y torna serrat avall la colladeta del Castelló, queia ya una creu, y passa per la ubaga deiós la roca del

¹ O Ubac Savall.

Puy y ix al camí que va a Tost a la Seu a la Cisca y baixa serradet avall al fener, quei a una pedra tosca en la qual y ha una creu, y passa per lo mix de la ubaga de la Cisca y torna a la serra de la Cot, queyà una creu a la serra, y baixa serrat avall de la solana de la Cot al camí real, a hont ya una creu entrant al grau anant per amunt, y Segra per avall fins a la font de la Torre. [...]

[O]. ACU, Capbreu de Tost (1605), UI 1027, signatura antiga 428.

Transcripció 4

1695-1694

Capbreus de Pallerols, Isona i Coll de Nargó

Los de Avellanet avim confessat en dit capbreu que son terme va fins a la font de Berén y a la Creu de Pinsen, y nosaltres diem que ab ells confrontam al peu de les culties de Avellanet y al torrent de la creu de Pinsen. [...]

E primerament comensant al cacol del molí de Gramós, dins lo qual molí és lo senyal o segell del terme, e passe a la roca de la Peda, e de aquí va al cortal den Bernadit de Gramós, y passe per mitg del cortal y va dret per avall a la vinya del Caminal de Pallerols, hont y ha un senyal en una pedra movedissa roja, en la qual y ha una figura de brassos ab un clot, y de aquí pren lo camí per mitg de les vinyes amunt qui tire a Pallerols fins al torrent de la vinya den Osset de Cassovall, ahont y ha una fita o terme abses (?) filloles, y de aquí tire a font dita de Berén y passe a una roca corba que y a dejós lo conreu de Avellanet, en la costa, y de aquí passe, travessant per lo solà enllà devés Pallerols fins dejós lo boscarró y de aquí tire al torrent de Sant Ferriol y de aquí, tot torrent arribe a la creu blanca, que és en lo camí que va de Castellbò a Pallerols, y de aquí tire tot carreró amunt qui va al cortal del Guitart de Avellanet, dret a la carretera, y tota la carretera amunt fins al conreu del cortal den Vilarrúbia y de aquí a la Torruella, que és un pessonet de pedres, y de aquí tire, tot carretera amunt, dret al coll del Pou, y de aquí a coll de Aleix y de aquí a la Culla. E totes aquestes afrontacions són ab terme de la Vila y Vall de Castellbò.

E tornant a dit cacol de Garamós, venint per la part de Argestues, tirant per amunt, passe a la solana de Ameller, ço és per lo sarradell amunt, y passe al tossal dels Canens y de aquí passe a la Cruilla y de aquí puje al oratori dit passa corn, que és al camí que va de Argestues a Garamós, y de aquí passe als caps del camp den Lleguna de Argestues a una roca bruna, e de aquí al picador de Argestues, que és acaboreu (sic), que es pren l'aigua per portar-la al lloch de Argestues, e de aquí pugues per lo serrat de Arjlaguer y arriba a un pon, que és dejós lo rocal blanc, y de aquí passe al picó de Sant Jaume, e partint de aquí passa amunt a la roca y és sobre la font Servosa e de aquí partint va a font Cabrera e de aquí va a la fon dels Fons e de aquí passe per lo planell de les Rudes a sòl del prat de farrera, e lo planell roman en terme de Guils, e de aquí passe al cap del cortal den Canturri, allí hon diuen el coll de la Carabassa, e après a la torrella de Collgíner e ix al cap de la solana den Pol e de aquí passe al sòl de la plana den Montaner e de aquí pugue enllà amunt y passe a puyol Spes, e totes aquestes afrontacions del picó de Sant Jaume amont són ab terme de Guils, Solans y Vilarrúbia. E de dit puyol Spes passe a Pedres Cals, e aquí afronte ab terme de Rubió, e partint de cap de Pedres Cals passe a Puix Satrapa e de aquí partint passa al Carlar de Montaner, en vista de Robió, e de aquí torne a Roca Senyada y de aquí ix a la Culla, on havien restat per tornar al cacol de Garamós. [...]

Et dixerunt que lo lloch de Pallerols, lo lloch de Casovall, lo lloch de Saulet, lo mas de Canturri y lo mas de Castellins, poblats; y lo lloch de Castelló, lo qual és en la montanya, despo-
blat; y prop de Argestues y a una pardina on antigament y avia un mas anomenat Ventolà, lo
qual posseheix lo Bolit de Argestues y de aquell tenen entès fa censos al capítol. [...]

Joannes Castellins de Castellins.

Habeo ipsum castrum.

Habeo et possideo sub dominio et alodio vis
seu bonis dicti reverendi capituli totum ipsum
castrum eu mansum vocatum de Castellins,
una cum terris, pratis, vineis, ortis, devesis, et
aliis. Dicto manso contingici quod terminatur
a bona parte ab lo Puy de Sancta Maria, e de
aquí un dret a la aigua o riu de Pallerols, que
va per lo riu amunt fins als tollas dels moli-
nos de Garamós, y de aquí va a Sant Martí de
Berén y va a les cases den Semmay tot camí
públic al per a major tot camí públic de Sant
Martí de Berén, tirant a la Vila Vella, que son
los cortals de Malgrat, tirant enllà y avall, y
afronte ab la Vila Vella y coll de Cuso, que és
a mig jorn que torne ensà y avall al Pujol de
Santa Maria cum [...] [...] dicto manso. [...]

[O]. ADU, Castellbò, Llibre de Capbreus de Pallerols, Isona, Coll de Nargó i altres (1605-
1694), UI 288, caixa 288.

Transcripció 5

1782

Capbreu d'Arsèguel

En lo lochs de Arsèguel, corregiment de Puigcerdà, bisbat d'Urgell, als quatre dias del mes
de octubre de mil set-cents vuitanta y dos, Matheu Carbonell, batlle; Pere Antoni Ysern,
Pere Joan Barral, regidors; y Agustí Carcolse, síndich procurador; tots del dit lloc, mediant
lo jurament que han prestat a Déu nostre Señor, y a una señal de la Creu on ma y poder de
mi lo nom infrascrit en nom y com a representant la universitat de dic lloch. De son grat y
certa sciència per sí, y sos successors en sos oficis otorgan, y concentrem a favor del senyor
don Francisco de Capdevila y de Bru, en la vila de Puigcerdà, domiciliat a estas cosas present,
y acceptant, y a sos hereus y successors la confessió, y reconeixensa següent:

Primerament reconeix y confesa a dit senyor don Francisco de Capdevila de Bru per señor
jurisdiccional ab omnimo de jurisdicció civil y criminal, alta y baixa, mer y mitx imperi, y
juntament la confessan per señor directe, allodial, y campal de tot lo lloch y terme de Arsè-
guel, aixís de las casas, com de las terras pròpies dels particulars del mateix lloch, com també
y de las comunals, hermas, y boscosas, cituadas dints son terme, ab tots sos drets dominicals
de lluïsmes, fatigas, emparas, censos y demnes que quedan expressats en la concòrdia feta y
firmada entre lo procurador de dit señor, y lo síndich del comú y universitat de dit Lloch as

vint y dos de juny de mil set-sents vuytanta y hu, rebuda en poder de Cosme Rourés com a substitut de Joaquim Tos, los dos notaris públics y reals de la ciutat de Barcelona, la qual ab lo present, y en nom de la dita universitat lloan, aproban, ratifican, y confirman:

Y lo terme de dit lloch confronta en la forma següent, a saber, comensant per lo riu Segre y de la part de solixent, en què confronta ab lo terme del lloch de Toloriu, tirant dret a Lloba Morta, y ab un pedró espatllat que existeix al cantó de un camp de Pere Porta, àlies Balentí, del present lloch, ahont se troba una creu esculpida a una roca que està al peu de dit pedró. De aquí tira a mitg de la collada del solà de la Cabra y al cap de la ascensada de Miquel Pey, ahont hi havia antes un pedró y vuy si troba una creu fixada en una roca. De aquí tirant a part damunt de roca Roja, ahont se troba altra creu, de aquí a poca distància se troban altres dos creus y serca de ellas hi havia antigüament dos pedrons que ja no existeixen. De aquí tirant al torrent dels Amorriaders, ahont se troban altres dos creus fisadas en sas rocas, la una poch més amunt de la altra, y cerca de ellas hi havia també antes dos pedrons que ja no existeixen. De aquí tirant al collet de la Font del Orch se troba altre creu fixada en una peña y ahont hi havia també un pedró que no existeix. De aquí tirant y confrontant per lo terme de Vinyoles, en lo intermedi de las quals hi ha algunas creus que no se expressant perquè se deuen averiguar. De aquí, y finit y acavat lo dit terme de Vinyoles y entrant a la part que confronta en lo terme de Ansobell tira al torrent de las Esposas, y sobre lo prat de dit Porta, àlies Balentí, ahont se troba una creu fixada en una peña. De aquí tirant al paratge nomenat Aspradamala, y sobre las assensadas de Armengol Lloveras, àlies Viudo, y de Isidro Bonet, àlies Casildo, ahont se troba fixada una creu en una peña. De aquí tira dret a coma de Grau, ahont hi ha una creu fixada una peña. De aquí tirant al serrat de Auberrí. De aquí tirant més amunt del cap de la mata del Barraló, dit Joan Barral, de est Poble. De aquí tirant dret al roch de la Bantajola, ahont hi ha una creu esculpida en una peña. De aquí tirant al serrat del torrent den Daguer, ahont hi ha una creu fixada en una roca. De aquí entrant a la part que confronta al terme de Vilanova tirant dret baix a la casa de la Quera y en est intermedi de terreno y confrontació se encuentran diferents creus fixadas en peñas a saber: és una en peu del camp assenssat de Domingo Ysern, àlies Escarrinxo, altre en lo serrat nomenat del Salt den Pera, altre més amunt de la vinya del Traver de Vilanova, altre al solà del coll y entre mitg de las vinyas de particulars de Arsèguel y de Vilanova, altre en lo roch nomenat del Parro, entre mitg de unas y altres de ditas Vinyas, altre entremigt de ditas vinyas y ceca de la vinya de Ysidro Causanillas, sastre de est lloch, y de aquí tirant dret a Segre, y fins devant de la casa de la Quera se troba altra creu, entre las vinyas de Agustí Carcolse, teixidor de est poble, y la de tal Cardí de Vilanova. Des de la dita casa de la Quera tira (entrant ja al terme de Bescaran y seguint lo riu Segre en amunt des de dita casa fins a tornar a encontrar dit terme de Arsèguel, confrontant de ponent ab lo dit terme de Bescaran) al serrat de Prixana y de est serrat en amunt fins al serrat dit de la Pera, ahont se troba altre creu fixada en una peña ahont passa lo camí que va del lloch de Castellnou a la Ciutat de Urgell, y al dit serrat y stà lo referit camí se troba una vinya de Borthomeu Domenjó, de est poble. De aquí tirant en amunt dret al serrat dit San Jaume, que es aquell que se veu des del torrent de Denavall, y en lo qual se divideixen los termes de est poble del de Bescaran. Y entrant seguint la línea del terme de Castellnou tira del dit serrat de San Jaume a altre serrat del mateix nom, ahont arriban ja las vinyas de Arsèguel. Des de dit segon serrat de San Jaume, tirant dret al torrent dit de las Escaldes, y poch antes de dit torrent, se encontra una creu esculpida en una roca, y de dita Creu y torrent tira a altre creu esculpida en una roca sobre la vinya de Pere Joan Gispert, de est poble. De dita creu y vinya tira al serrat nomenat dels Puig, ahont se troba altre creu serca la vinya del dit Miquel Causanilles sastre y lo camí dit dels Puig. Des de dita creu y vinya tira dret baix als camps nomenats de Guardiet de pertinèncias del mas de San Vicens, y en dits Camps se troba una

creu fixada en una peña. Y de dita creu tira dret al torrent de San Vicens, serca lo qual y de la part de dits camps y sobre lo camí ral que va de Puigcerdà a la Ciutat de Urgell, se troba altre creu fixada en una roca. Y de aquí fins al riu Segre, y de aquí Segre amunt fins a encontrar ab la primera confrontació del terme de Toloriu sobre expressada. [...]

[O]. Ajuntament d'Arsèguel, Capbreu d'Arsèguel (1782); ACAU, còpia digitalitzada, Baronia d'Arsèguel, Capbreu d'Arsèguel (1782), ACAU_{371-4T2-1}.

Transcripció 6

Segle XVIII

Llibre de les propietats i prerogatives de la Col·legiata de Santa Maria de Castellbò

Origen, fonament, drets, prerogatives y preheminències de la Col·legiata de Santa Maria de Castellbò.

Monestir

Primerament és de notar de com lo biscomte Ermengol dotà al monestir de Santa Ciciàlia, vall hesitana de Pallerols, y abadesa de ell, y los donà los llochs de Pallerols, Casovall, mitg de Avellanet, Canturri y Saulet, montanya de Castelló, mas de Castellins, de Santa Eulària de Ramoneda, de Sant Christòfol de Ladonsell y moltes altres iglésias, masos y castros amb los alous y dècimas dels predits, jurisdicció civil y criminal, mer y mixt imperi en dits llocs, castros y masos, com a més que més avall se dirà quotant sas particulars donacions y gràcies. Consta del trasumpto de la butlla pontifícia de Calixto III. 12 juny 1456. Y la donació del biscompte és del any 31 regnant Rodoberto Rey. Signat de número 1².

Ítem lo compte y marquès Borrell donà al dit monestir los dits llochs de Pallerols, Avellanet y montanya de Castelló, ab tota jurisdicció y dècimes, com se ha dit. Als 4 abril, any primer regnant Lectuario rey. Conste del original de dita donació ab dos transumptos signats de número 2³.

Ítem los biscomptes Ermengol y Civilla, sa muller, donaren al dit monastir la dita montanya de Castelló ab totes sas dècimas. 6 kalendas setembre any XIII regnant Rodoberto rey. Consta de originals actes baix la mateixa dada y de tres transumptos tots signats de número 3⁴.

Ítem lo mateix biscompte y Jerberga, sa muller, tornaren a donar al dit monastir la dita montanya de Castelló ab totes sas dècimas. 4 de las nonas de setembre any VIII regnant Rodoberto rey. Consta de dos actes transumptats de número 4⁵.

2 El comte Ermengol I va donar el 2 de setembre de 1003 la muntanya de Castelló a Santa Cecília d'Elins (Marquès 2002-2005, doc. 25).

3 (Marquès 2002-2005, doc. 13) 2/4/955. Relació de documents: (ACU, pergami original, Santa Cecília d'Elins, núm. 10) i (ACU, còpia del segle XVI, Santa Cecília d'Elins, núm. 11).
Uns documents similars, protagonitzats pel referit comte són (Marquès 2002-2005, doc. 16) i (Marquès 2002-2005, doc. 17).

4 (Marquès 2002-2005, doc. 29). Relació de documents: (ACU, pergami del segle XI, Santa Cecília d'Elins, núm. 28), (ACU, pergami del segle XI, Santa Cecília, núm. 29), (ACU, còpia del segle XVI del notari Jaume Ribelles, Santa Cecília d'Elins, núm. 30) i (ACU, còpia del segle XVI del notari Jaume Ribelles, Santa Cecília d'Elins, núm. 31).

5 (Marquès 2002-2005, doc. 25). Relació de documents: (ACU, còpia del segle XVI, pergami, Santa Cecília d'Elins, núm. 25).

Ítem la donació del mas de Sant Pere de Noves feta per Ramon Archidelis a Martino Guasse ab lo pacte de donar al dit monestir la meitat dels fruits; y de tots los arbres y olivers ne donàs de tres parts las dos, y dels arbres se plantarian de aquí al devant. Consta de un acte de donació de 3 kalendas de setembre 1171. Signat de número 5⁶.

Ítem lo acte de venda del mas de Santa Eulària de Ramoneda feta per Arnaldo de Sorribes al dit monestir de Santa Cecília. 8 kalendas de abril 1177. Signat de número 6⁷.

Ítem lo acte de asensament feu dita abadesa a Guillem den Pujolà del dit mas de Santa Eulària a cens de una gallina, de una coca y de la dècima y primícia de tots los fruits. 11 kalendas de Janer 1238. Signat de número 7⁸.

Ítem los biscomptes Simplici y sa muller Kintilo donaren al dit monastir de Santa Cecília la iglésia de Sant Pere de Noves ab sas casas, ortos, etc. Any XIII regnant Loduvico Rey. Signat de número 8⁹.

Ítem en atenció de no constar clarament de la prop dita donació ésser la donada de Sant Pere de Noves y la especificada en lo número 5 no és de tota la jurisdicció plena. Consta de altre acte de 20 de febrer 1356. De com Pere Dengony la cambià y millor lo vené al dit monestir amb lo parte de què dit monestir lo fes conressar a sos gastos y li donàs onse anys lo fruit de dit mas, etc. Acte signat de número 9¹⁰.

Ítem los comptes Ermengol y Jerberga, sa muller, donaren al dit monestir lo mas den Castellins ab sas terras, etc. 9 kalendas de maig any VIII regnant Rodoberto rey. De número 10¹¹.

Ítem per major justificació altra és la donació y llegat de dit mas de Castellins, puix consta de un acte de donació feta per Guitardo al dit monestir y de un seu testament original y altre de sacramental, los dos primers als 4 kalendas de octubre any XI regnant Rodoberto rey y lo sacramental 11 kalendas setembre any XIII regnant dit Rodoberto. Tots de número 11¹².

Ítem después de tenir y posohir lo dit monestir lo dit mas de Castellins lo establí á Ramon Davelmet del mas de Castellins a cens de dos sesters de blat, dos de ordi, tres justies de oli, una perna del millor porch y la dècima y premisia de tots los fruits. Conste del acte de establiment de 7 kalendas de maig 1322. De número 12. Altre establiment fet per la abadesa a Pere de Aguilar baix número 30¹³.

Ítem la Abadesa de dit monestir después de tenir y posohir lo mas de Torell, com conste de donació y Capbreu lo asensà a Guillem de Torelló a cens de 5 cesters blat forment, 5 blat sègol y 5 ordi. Conste de dit acte 9 juliol 1260. Signat de número 13¹⁴.

6 (Marquès 2002-2005, doc. 76).

7 (Marquès 2002-2005, doc. 85).

8 (Marquès 2002-2005, doc. 104).

9 (Marquès 2002-2005, doc. 7). Es correspon a Sant Pere de Biscarri i no a Sant Pere de Noves.

10 Existeix un contracte d'establiment que fa l'abadesa a favor de Pere de Ça Tor, per un mas, cases i terres que el monestir té al mateix lloc (Marquès 2006-2007, doc. 155) 23/1/1357.

11 (Marquès 2002-2005, doc. 27) 23/4/1005. Es tracta de l'any IX (VIII) i no de l'any VIII.

12 Donació (Marquès 2002-2005, doc. 28); i testament sacramental (Marquès 2002-2005, doc. 30) 28/8/1009. No es conserva el testament.

13 (Marquès 2002-2005, doc. 141).

14 (Marquès 2006-2007, doc. 123) 22/7/1269. La donació podria correspondre's a (Marquès 2002-2005, doc. 48) 16/08/1078, i el capbreu podria ser (Marquès 2006-2007, doc. 132).

Ítem lo reverent Miquel Xanxi, canonge de Castellbò, com a procurador ajustà ab los possessors de dita torra de Torell correspongués de aquí al devant al dit Capítol de cens annual 2 cesters forment, 2 sègol y 2 ordi, condonant las pensions atrasadas y reduint axí lo dit cens, essent antes com se ha dit de 5 cesters de com apar de dit acte 11 novembre 1463. Signat de número 14.

La dita reducció no apar puga tenir lloc per constar clarament de la imposició de 5 cesters y no constar tingués dit Xanxi poder per condonar y reduir lo dit cens ni altrament en lo acte de dita reducció se troba lo decret del ordinari.

Ítem lo compte Ermengol de Urgell donà al dit monastir lo castell dit Lavinium (vuy dit segons se informa, la Donzell) ab altres terres, dècima y jurisdicció. Als idus de janer 1088 any regnant Phelip rey. Signat de número 15¹⁵.

Ítem donació feta per Guillem Serradell al dit monastir de tot lo que tenia y en particular de un ortal tenia y afrontava ab lo monastir. 9 kalendas desembre 1240. Signat de número 16¹⁶.

Ítem Guillema de Argestues llegà al dit monestir un mas tenia en Argestues. 4 kalendas juliol 1197. Signat de número 17¹⁷.

Ítem Guillem Donatriu donà dos camps al dit monastir. 4 kalendas de Janer 1121. Signat de número 18.

Ítem Arleva donà al dit monastir un tros de terra nomenada Saucos. 7 idus setembre any XX regnant Sectuario rey. Signat de número 19¹⁸.

Ítem un acte de visura donant y quotant las afrontacions de tot lo terme y rodalia del dit monastir y demás cosas donadas per Ramon y Llúcia, bescomptes de Castellbò, y se troba decretat per lo il·lustríssim senyor bisbe de Urgell. VIII de las kalendas de octubre 1020 any 24 regnant Phelip rey de Fransa. Signat de número 20¹⁹.

Ítem un acte de renunciació feta per Arnaldo de Castells dels molins de Saulet a favor de dit monestir. 4 idus Juny 1147. Signat de número 21²⁰.

Ítem conduició feta per la abadesa en las iglésias de Sant Vicens y Sant Esteve. Acte 4 de juliol 1201. Signat de número 22²¹.

Ítem acte de asentament fet per la abadesa a Arnalda de un mas en lo lloc de Vilamitjana ab difarens partes a cens de una perna carn salado o de porch, 6 pans o cocas y dos mesuras sivada. Acte 15 kalendas maig 1178. Signat de número 23²².

Ítem acte de donació feta al dit monestir de unas possessions cituadas en lo lloch de Berén. Als 4 de Abril any VIII regnant Lluís rey. Signat de número 24.

15 Existeix la donació d'Ermengol IV i Llúcia del castell de *Lauranum*, anomenat Tarròs, conjuntament amb altres dominis (Marquès 2002-200, doc. 49) 6/1/1080. Similitud de *Lavinium* amb *Lauranum*.

16 (Marquès 2006-2007, doc. 99) 23/11/1215.

17 (Marquès 2002-2005, doc. 92).

18 (Marquès 2002-2005, doc. 15) 7/9/956.

19 (Marquès 2002-2005, doc. 53).

20 (Marquès 2002-2005, doc. 70) 10/6/1167.

21 Destaquem un document força més tardà, del 1328, que guarda relació amb les esglésies de Sant Esteve i de Sant Vicenç (Marquès 2006-2007, doc. 147).

22 (Marquès 2002-2005, doc. 87) 17/4/1179.

Ítem un acte de establiment fet per la abadesa de un camp cituat en lo lloch de Guils á favor de Ramon de Miravall, de Solans, a cens de un cester de Civada y de un almut de ordi. Als 4 de Janer 1243. Signat de número 25²³.

Ítem acte de asentament per la dita a Guillem y Arnalda Guitart de una casa, dos camps, dos vínies, tot en Berén, a cens de 6 pans o cocas, una perna tosino, dotse diners, tres canades de vi. A 4 dels idus de Juny any 9 regnant Phelip rey. Signat de número 26²⁴.

Ítem una sentència a favor de la dita abadesa y contra lo biscompte de Foix, declarant lo criminal de la vall de Pallerols y de sos llochs a favor de dita abadesa. Als 2 de Abril 1274. Acte signat de número 27. Altra sentència de 3 kalendas Juny 1290 també de número 27²⁵.

Ítem un acte de donació feta per Girberio a favor de la abadesa de dit monestir de Santa Cícilia de un mas situat en lo terme del lloch de Junyent. Any 21 regnant Philip rey. Signat de número 28²⁶.

Ítem una dotalia de la qual consta com los biscomptes donaren al dit monastir difarens iglésias, concorrent per assò lo decret del il·lustríssim senor bisbe de Urgell. Any XX regnant Phelip rey. Signada de número 29²⁷.

Ítem acte de stabiliment fet per dita abadesa a Pere de Aguilar, cavaller, del mas de Castellins a cens de 5 cortans forment, 5 ordi y 3 justías de oli. 3 kalendas de juny 1295. Signat de número 30²⁸.

Nota que este acte de establiment deu continuarse sobre en lo número 12.

Ítem una donació feta per Ramon Ardiaca al monestir de la meitat dels fruits de una heretat tenia prop dit monastir. 2 idus juny 1153. Signat de número 31²⁹.

Ítem Pere Biscompte de Vilamur donà al dit monestir tots los rèddits de blat, carn, formatges y diners rebia en la vila de Divescans (sic). 1 mars 1336. Signat de número 32³⁰.

Ítem Joseph Pallerols volent-se'n anar peregrinant a Sant Jaume de Galícia feu testament y llegà 20 dobles a Santa Cecília pera fer-li un bon vestit y altres llegats per lluminària. 15 Abril 1283. Signat de número 33³¹.

Ítem la elecció de la abadesa en dita Angelina de Aguilar. 17 kalendas de Janer 1346. Signat de número 34³².

Ítem que la iglésia de Sant Pere de Casovall no esta subjecta al ordinari ni a la visita, si sols a la abadesa de dit monestir. 14 setembre 1411. Signat de número 35.

23 (Marquès 2006-2007, doc. 118) 29/9/1263.

24 (Marquès 2002-2005, doc. 44). Similar a (Marques 2002-2005, doc. 43) 10/6/1068.

25 (Marquès 2006-2007, doc. 125) 4/4/1273 i (Marquès 2006-2007, doc. 129).

26 Gilbert surt com l'antic possessor d'un mas, donat al monestir, en un memorial de béns del referit monestir, escrit per l'ardiaca Ramon, que no té data, de l'època del bisbe Bernat, escrit probablement entre el 1141 i el 1167. [...] *Et unum mansum in valles Sancte Cecilie qui fuit de Gilbert* [...] (Marquès 2002-2005, doc. 92).

27 Es tractaria de l'acta de consagració de l'església abacial (Marquès 2002-2005, doc. 50) 28/12/1080.

28 (Marquès 2006-2007, doc. 131) 20/5/1295.

29 (Marquès 2002-2005, doc. 65). En realitat, es tracta d'una donació a un matrimoni, consistent en un alou de Santa Cecília situat a les Torres de Paracolls.

30 (Marquès 2006-2007, doc. 153) 14/3/1337. La vila de *Divescans* es correspondria a la vila de Mesons, que era un domini del vescomte de Vilamur.

31 (Marquès 2002-2005, doc. 89) 18/3/1183.

32 (Marquès 2006-2007, doc. 154).

Ítem que lo dit monastir de Santa Cecília està exempt del ordinari en forsa de original y dos transumptos de butlla pontificia del papa Joan en lo primer any de son pontificat. Signats a de número 36. És lo mateix del signat número 39³³.

Ítem que lo reverent Francisco Isogoll, com a prior regular de dit monestir ja construït dins la vila, per no haver volgut pagar lo dret de visita de dit monastir fou per lo ordinari excomunicat, agravat y regravat y después absolt per lo papa dient no ésser estadas ben fulminadas ditas censuras per no estar ell ni dit monestir subjecte al ordinari ni haver de pagar dret de visita. Consta de la butlla de Benedicto papa al any 18 de son pontificat. Signada de número 37³⁴.

Ítem la dita abadesa obtingué sentència a son favor del civil y criminal en los llochs de Pallerols, y demás de la vall, y mas de Santa Eulària de Ramoneda contra Rogerio Bernardo, biscompte de Castellbò. 6 kalendas de juny 1290. Signada de número 38³⁵.

Ítem gràcia apostòlica ab un original y dos tramsumptos de què no pot lo ordinari fulminar censurar en dit monestir, ni puga persona alguna entrar ni pretendrer tenir jurisdicció en ell, ni deu estar subjecte al bisbe diocesano, ni sos béns ans bé degan restituir los que tenen de dit monestir papa Joan en lo any primer de son pontificat. Signada de número 39. És lo mateix del signat número 26³⁶.

Ítem en atenció que las religiosas de dit monestir vivian ab alguna llibertat, lo compte y marquès Ermengol feu donació al abat del monastir de Sanct Sadurní de la iglésia, monastir, iglésias y rendas a ell anneesas a fi que en ell se fundàs en lloch de monjas, religiosos. Conste de dita donació signada de número 40. Any 27 regnant Ludovico rey³⁷.

Empero la dita donació no tingué effecte com ni la podia tenir, puix lo dit compte no podia impugnar ni contravenir a las gràcias y donacions fetas per sos antecessors al dit monastir per ésser absolutes y no gravadas en lo dit o altre cas y trobar-se aprovadas, corroboradas y confirmadas ab decret apostòlich y la major part constituïdas en la fundació de dit monestir com a part del deduït en lo número 1. Y altrament en dita donació faltaria decret apostòlich y se trobaria solament en la fundació de la colegiata de Castellbò, hont foren aplicadas totas las ditas rendas.

Collegiata

Ítem Exprimentant lo il·lustríssim senyor bisbe de Urgell la llibertat de ditas religiosas volgué pasar en rebre informacions a fi de castigar-las, eo de posar remei al predit, se recorregué per part de la abadesa y abat de Tavarnolas al rey an Pere de Aragó, fent constar de no estar subjecte dit monastir al dit ordinari, si sols al dit abad, se feu comissió per rebre dits informes a altra persona escrivint lo rey al senyor bisbe no mogués cosa, puix lo monestir no estava subjecte a ell, y rebuts dits informes (dels quals constava lo mal viurer de las ditas religiosas, mal govern y perdició de las rendas de dit monestir) se recorregué a sa santedad

33 Butlla del papa Joan XXII (Marquès 2006-2007, doc. 137). 13/2/1315? Relació de documents: (ACU, pergami original, Santa Cecília d'Elins, núm. 37), (ACU, còpia del 16 de desembre de 1413, Santa Cecília d'Elins, núm. 138), (ACU, còpia del 15 d'octubre de 1523, Santa Cecília d'Elins, núm. 139).

34 (Marquès 2006-2007, doc. 169).

35 (Marquès 2006-2007, doc. 129). La data és III de kalendes de juny del 1290, que es correspon amb la descripció del número 27.

36 Es correspon a la butlla del papa Joan XXII.

37 (Marquès 2002-2005, doc. 64).

com tot més llargament apar del procés fulminat per la discució y tramitació del dit monestir de 28 Abril 1384. Signat número 41³⁸.

Ítem a petició de Gerunda, bescomptesa de Castellbó, y de la abadesa de dit monestir, prometent la bescomptesa fer sos propis gastos, construir un monestir iglésia y campana en dita vila de Castellbò, y narrant trobarse dit monastir construït en un lloch desert y molt dirruït y que certa monja avia fugida y no se havia més trobada y que la renda de dit monestir se anava perdent y que construït dins dita vila tindria lo dit monastir un sacerdot qui cuidaria de dita renda, se conseguí gràcia apostòlica del papa Clement al any onse de son pontificat en lo pedit y de transferir y transladar lo dit monestir en dita vila guardant la mateixa immunitat y llibertat tenia de antes y que axí mateix lo monastir antich no pugués esser convertit en usos profans ans que se tingués allí un sacerdot cuidar de dit monastir y rendas. És dita gràcia signada de número 42 ab lo original y un transumpto³⁹.

Ítem a petició de la abadesa de dit monestir ja construït dins la dita vila y de Francisco Iso-gol, procurador posat y elegit en dit monastir, lo dit Biscompte Joan de Fuixo, confirmà y aprobà totas las llibertats, immunitats, donacions y privilegis concedits al dit monastir per sos antecessors com apar de dit decret. Dat en Barcelona 13 Agost 1408. Signat número 43⁴⁰.

Ítem en atenció de trobarse ja extinguit lo dit monastir y passat en priorat raural dit de Santa Cecília, qui obtenia y gosava de totas las rendas fruits y llibertats e immunitats gosava lo dit monastir, lo papa Eugeni ab concentiment petitió y aprobació del prior, llavors dit y anomenat Guillem Fiondera, de la dita vila, uní lo dit priorat ab totas sas rendas, fruits llibertat e iImmunitats en la nova erecció de una col·legiata devia fundarse en dita vila de Castellbò, de un prior y set canonges y que tots fossen fills de dita vila; y que en cas de no resignar en vida dit prior, lo dit priorat a la dita col·legiata decretà sa santedad que, mort ell, ipso facto hi fosen unidas las ditas rendas, com se ha dit consta de la butlla de dita unió y confirmació de la dita nova erecció de col·legiata de 12 de kalendas de Juliol 1436 y any sis de son pontificat. Signada de número 44.

Ítem consta que lo prior gosava de la mateixa exempció tenia lo monastir per lo que se ha dit sobre en lo número 37 al qual per abreuïar se ha relació.

Ítem la butlla pontifícia sobre la erecció y fundació de la col·legiata de Santa maria de Castellbò ab la unió de dit priorat raural, dit de Santa Cecília, ab sas rendas preheminièncias, immunitat y exempcions y prerogativas de aquell y unió dels beneficis de Sant Antoni y Sant Francisco y del Castell (vuy dit lo canonicat sagristà) y de la confraria de Sant Joan y sos aniversaris y tant desta butlla com de la notada en lo número anterior, consta que lo prior y canonges de dita col·legiata deuen esser fills de dita vila (y contarà ab mes expressió en los números subsegüens) apar més llargament de dita butlla transumptada de Nicolaus Papa 5 nonas mars 1452 (ab altre transumpto és en lo llibre de fundacions fol. 137 y altre en registre fol. 446). Signada de número 45⁴¹.

Ítem en la erecció y construcció eo fundació de la dita col·legiata concorregué en un mateix temps la unió en ella tant de dit priorat raural com de la parrochial de dita vila en canonicat

38 (Marquès 2006-2007, doc. 164) 20/4/1384.

39 (Marquès 2006-2007, doc. 166). Relació de documents: (ACU, pergami original, Santa Cecília, núm. 159), (ACU, còpia de 15 d'octubre de 1523 pel notari d'Urgell, Salvador Savartés, pergami, Santa Cecília, núm. 160).

40 (Marquès 2006-2007, doc. 168).

41 (Marquès 2006-2007, doc. 172). Relació de documents: (ACU, còpia del 5 de juny de 1453 feta pel notari Joan Antoni de Sumonte de Nàpols, Santa Cecília d'Elins, núm. 164).

curat de dita collegiata y en la butlla esta de esta unió que fonch a 5 de las nonas de mars 1452 concedida per Nicolau papa en lo any VI de son pontificat també expresa que de aquí al devan lo prior y canonges de dita Collegiata degan ésser fills de dita vila apar de dita butlla original. Signada de número 46⁴².

Ítem así mateix a petició de Gastó, compte de Foix, y dels cònsols de dita vila de Castellbò se conseguí gràcia apostòlica del papa Eugeni en què fossen units en dita collegiata los beneficis de Sant Pere y Sant Francisco del castell, axí com ho fou lo priorat raural de Santa Cecília. Consta del original de la butlla pontifícia de X de las kalendas de juny 1437, any 7 de son pontificat y signada de número 47⁴³.

Ítem també consta de una clàusulas extretes de la butlla pontifícia eo procés de la unió notat en lo número 45 de que tant lo priorat raural de Santa Cecília com los beneficis de Sant Pere y Sant Francisco estan units a la dita collegiata y de què lo prior y capítol de ella està exempt de sa jurisdicció. Als 25 setembre 1523. Signadas de número 48.

En atenció del que sobre se ha notat constar de las butllas pontificias de què lo prior y canonges de dicta collegiata sian fills de la vila y en particular de la butlla del papa Nicolau de 5 de las nonas de mars de 1452, notada sobre lo número 45. Pasà lo mateix papa Nicolau poch dias después com fonch a 6 de las kalendas de dit mes y any a petició de lo biscompte y de la mateixa vila en fer gràcia del dit priorat al reverent Anton de Baylo, com a presentat per los cònsols de dita vila (als quals diu la butlla toque y expecte la tal presentació) per aquella vegada tant solament no obstant de no ésser fill de dita vila com ell ho confesà, però en atenció de ésser presentat per dits cònsols y capellà del rey de Aragó feu lo papa la dita gràcia per aquella vegada tant solament apar de dita butlla. Signada de número 49.

Ítem còpia autèntica de una sentència extreta de la cúria eclesiàstica de Urgell de 21 maig 1466, feta y publicada per lo doctor Garcia de Vallterra, official y vicari general de don Jaume de Cardona, bisbe de Urgell y cardenal, de la qual consta ésser verdadera la presentació de un canonicat de dita collegiata a favor del reverent Joan Sovils, àlias del Cellent, per ésser fill de dita vila y sacerdot, inseguint ab dita sentència la butlla prenota la del Papa Eugeni, de 12 kalendas de Juliol 1436. (advertint empero que la dita butlla no parla de què los canonges de dita collegiata degan presentar eo sian los patrons de dits canonicats ni que los presentats degan ésser actu presbiteros si solament fills de dita vila. Y per so, en atenció de ésser fins ara un tant confús y intrincat lo dret a favor de dit capítol per las ditas presentacions. Majorment en atenció de trobar-se gràcia y butlla pontifícia sobre en lo número antesedent expressada disposant degan presentar en los cònsols de dita vila en cas de vacasió com fou en lo priorat llavors vacant, venint lo cas de vacasió apar se podria consolidar y acordar la intenció de dit capítol ab la dita vila en la persona presentadora) com a part de dita sentència signada de número 50.

Ítem lo original de una butlla del cardenal de Cardona y bisbe de Urgell, dada en Caragosa als 19 Maig 1462, ab la qual consta de com toca y expecta al capítol de Castellbò la presentació dels canonicats vacants en dita collegiata y axí mateix del priorat. Consta de dita butlla signada de número 51.

Ítem consta també de com vacant lo dit priorat per obitum, lo capítol y canonges presentaren aquell a la persona del reverent Pere Maurell, doctor en cànons y bachiller en lleis, y lo

42 (Marquès 2006-2007, doc. 172). Relació de documents: (ACU, còpia del 5 de juny de 1453 feta pel notari Joan Antoni de Sumonte de Nàpols, Santa Cecília d'Elins, núm. 164).

43 Per la naturalesa de l'acte, sembla guardar relació amb el número 44. HI hauria la possibilitat que es tractessin de dues butlles diferents.

posaren en possessió (fa per lo dret de presentar lo capítol però se oposa a las butllas disposants haver de ésser los presentats fills de vila puix no consta ho fos dit doctor Maurell, ni tal se expresa en dit acte com se devia expresar) apar de dit acte de 3 Janer 1462. Signat de número 52.

Ítem de un decret despatxat per lo official y vicari veneral del il·lustríssim senyor don Jaume de Cardona, bisbe de Urgell y cardenal, del 2 de maig 1463, consta que fou concedida gràcia al dit capítol pugués liurar y percebir las 6 lliuras dels beneficis instituïts en dita collegiata estant absents sos beneficiats y fent dit capítol la servitut de aquells com apar del original de dit decret y de dos transumptos, tots signats de número 53.

Ítem original de una sentència feta per lo official y vicari general del senyor archabisbe de Tarragona en contradictori judici ab lo official y vicari general de Urgell, de 26 de mars 1476, revocant la sentència de censuras fulminadas per lo dit vicari general de Urgell contra lo capítol de Castellbò sobre de pagar lo donatiu o subsidi caritatiu, reusant dit capítol pagar-lo en atenció de ésser exemps de la jurisdicció ordinària y absolent al dit capítol de ditas censuras en atenció de succehir als drets, prerrogativas, immunitats y exempcions tenia y gosaba lo monestir de Santa Cecília, fent expresa mençió y atento de la butlla del papa Joan sobre expresada parlant de la exempció de dit monestir número 36. Y de una concòrdia feta per y entre lo il·lustríssim senyor bisbe de Urgell, de una, y abat de Sant Sadurní, de altra, sobre la subjectió de dit monastir quedant acordat quedar la dita subjectió al dit abat y exemp lo senyor bisbe; y fonch feta en lo any 1268 com tot apar del thenor de dita sentència que prove plenament a favor del capítol. Signada de número 54.

Ítem un acte de sagrament y homenatge prestat per los hòmens de Pallerols, etc al capítol, axí com antes prestaven al priorat rural de Santa Cecília. Conste de dit acte de 23 maig 1458. signat de número 55.

Ítem consta de com lo prior y canonges de dita collegiata poden antarrarse dins la dita iglésia y lloch ja asenialat apar de la llicència de don Pedro de Cardona, bisbe de Urgell, de 27 de juliol 1504. Y de decret pontifíció que com lo capítol no estava subjecte al bisbe com se ha dit necessitava de este decret. Y son signats de número 56.

Ítem de una sentència arbitral donada per lo il·lustríssim senyor bisbe de Urgell, don Pedro de Cardona, per y entre lo capítol de Castellbò, de una part, y Salvador Tragó, com a jutge del biscomptat, de altra; consta que la jurisdicció del criminal en lo lloch de Pallerols és de dit capítol. Conste de dita sentència de 4 de octubre 1497. Signada de número 57.

Ítem lo il·lustríssim senyor bisbe don Andreu Capella concedí llicència al dit capítol de Castellbò per poder aportar almusses vermelles. 29 de novembre 1598. Signada de número 58.

Ítem que la casa y heretat den Soler del lloch de Noves és de la jurisdicció del capítol de Castellbò, tant en lo civil com criminal. Consta de un acte del 18 octubre 1528. Signat de número 59. Y deu pagar de cens 3 cesters forment, 3 ordi y 10 justías de vi. 23 janer 1346⁴⁴.

Ítem Pere Jutglar del lloch de Albet donà al capítol difarens vínies tenia en la vall de Pallerols. 9 kalendas de juliol 1349. Signada de número 60.

Ítem un decret pontifíció prohibint als seculars poder tenir beneficis, ni dècimes ni altres oblacions ecclesiàstiques. Signat de número 61.

44 (Marquès 2006-2007, doc. 155). El document conservat fa referència a l'establiment d'un mas situat a Noves, «*confrontatum in duobus rivis*», per part de l'abadessa Nalda a favor de Pere de Çà Tor.

Ítem una sentència en què Pere Roca de Pallerols deu pagar los talls y quèstias de la vall. Dia 12 Juny 1389. Signada de número 62⁴⁵.

Ítem acte de visura y afrontacions del delmari de Santa Cecília ab lo terme de Santa Coloma de Argestues y son delme. 16 octubre 1570. Signat de número 63.

Ítem un acte de capbreu dels llochs de Pallerols, Casovall, Saulet y Canturri ab sas afrontacions, regonexent al capítol de Castellbò. 3 de febrer 1494. Signat de número 64.

Ítem una sentència arbitral entro lo capítol de Castellbò, rector de Berén y carlà del lloch de Saulet y Argestues declarant que lo delme del bestiar se pague per porrata respecte al temps pastura lo bestiar en sos respective tèrrens. Als 5 de octubre 1502. Signat de número 65.

Ítem una sentència arbitral y visura del terme y delmari de Santa Maria de Castellbò ab lo terme y delmari de Sant Fructuós de Carmaniu y del beneficiat de Santa Catharina, ab la afrontació de termes y delmaris. Dia 29 juny 1592. Signada de número 66.

Ítem difarens privilegis y gràcies concedits tant al dit monestir de Santa Cecília com al capítol per rahó del territori y salvaguardia en tots los llochs y termes del biscondat. Se'n troban de diferens en un plech signat de número 67.

Ítem una súplica del capítol a la reyna dona Catarina narrant de què los officials reals del biscomptat los prejudicaren en los drets y termes dels llochs de Pallerols etc. Y consta de una carta fa dita reyna en resposta de dita súplica als dits sos officials de què no rompen ni contrafasen als privilegis té lo dit capítol. És la carta de 17 de novembre 1500. En un plech signat de número 68.

Ítem un acte de concòrdia entre dit capítol y reverent Joan Subirá, rector de Pallerols, en què lo dit capítol, mentres visqués, li dexàs posohir la cambra de la presó de Pallerols y que li celebràs un aniversari dotat en 20 sous de pensió, y en cas non's pagàs morint ell dexava al dit capítol la cambra tenia y posohia prop dita presó. 11 febrer 1619, notari Pere Mestre, de número 69. Acte de posesió de la dita casa 20 juliol 1625 és de pergami de número 110.

Ítem la gràcia de la unió de las iglésias de Canturri, Casovall y Castellins en la de Pallerols, eximinint al capítol haver de fer anar allí un capitular a celebrar en los dias de precepte hont se allegan las causas per fer-se dita unió y obligació que incumbeix al parrocho eo rector de Pallerols per al predit tenint y liurant lo dit rector per est treball las oblatas y demás drets parochials, y divent-li dit capítol donar quiscun any 7 lliures, 4 sous barceloneses apar de dita unió concedida per lo il·lustríssim senyor bisbe Duran. 15 Janer 1660 en lo llibre de fundacions 8 fol. 132.

Ítem un decret del il·lustre official y vicari general Pujalt, disposant que ningun capitular puga ni dega ésser admès en las ganàncias de dit capítol fins lo dia de Sanctes Creus de maig sabent de cant, altrament deu aguardar al següent any, decretant axí certa deliberació y conclusió del capítol. Als 13 de setembre 1647 en lo llibre de fundacions etc. fol. 136. Y se troba axí també notat en lo llibre de nog⁴⁶ fol. 8.

Ítem dos actes un a modo de concòrdia fa lo capítol ab los de Pallerols en què no puguen estos anar en boïgar y tallar arbres en la montanya de Castilló, ni ferhi llènia. És Juny 1558 en lo registre fol. 462.

45 L'any 1375, Pere Roca, fill d'Arnau Roca, va assistir a la proclamació com a abadessa d'Elisenda Capdevila (Marquès 2006-2007, doc. 157).

46 La darrera lletra de l'abreviatura esta sobreescrita amb una «v», que podria indicar un punt.

Ítem lo vot consultiu del doctor Joan Simon Fontllonga per la celebració de missas y aniversaris per lo just estipendi en renda cobrable per medi de la epiqueia a fins se conseguisca la reducció de Roma. És de 20 Setembre 1692. En lo llibre de fundacions fol. 166.

Ítem un acte de concòrdia entre lo capítol de Castellbò y universitats de Pallerols, Casovall, Saulet y Canturri en què lo dit capítol de aquí al devant delmaria a cavallons y no a terns. Acte Joan Oliva, rector de Pallerols, 30 Octubre 1647. En lo registre fol. 463.

Ítem llicència concedida per lo capítol en fer una molina sarradora en la montanya de Castelló. Acte Joan Pere Mestre notari, 26 Octubre 1548. En lo Registre fol. 461.

Ítem visura del delmari de la vinya de Joan Duró de Solans prop Santa Justa per la controvèrsia tenien en lo delmari lo capítol y rector de Cendes. És de 10 setembre 1619. De número 70.

Lo any 1758, en què se sucità una ventilació entre los vassalls de la vall de Pallerols y lo reverent capítol, prenent dits vassalls tenir lo domini absolut dels boscos de Castelló; en lo mes de setembre de dit any a instància del capítol lo doctor Joseph Gramunt y Mestre, notari de Castellbò, prengué unes relacions jurades a Joseph Perles de Saulet y a Ysidro Cases y Vilarúbia, batlle en dit any, y són relacions, que poden ser de molta utilitat per lo capítol per la conservació de la posseció, en què està dels boscos.

[O]. ADU, Parròquia de Santa Maria de Castellbò, Llevador de comptes; Drets i prerrogatives 1708-1829. Important: registes de documents del monestir de Sta Cecília d'Elins i de la col·legiata, s. XIV-XVII, UI 292.